

УДК 658.5: 339.13

Струтинська І.В.,
к.е.н., асистент кафедри менеджменту у виробничій сфері
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

МЕРЕЖЕВА ВЗАЄМОДІЯ НАУКИ-ОСВІТИ-БІЗНЕСУ- ВЛАДИ – СТРАТЕГІЧНИЙ ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

Постановка проблеми. На даному етапі виробничі (бізнесові), наукові організації та органи влади функціонують незалежно одні від одних, бо орієнтуються на застарілі стереотипи. Це часто призводить до того, що підприємства не мають кваліфікованого персоналу, функціонують не ефективно, втрачають конкурентні переваги, а інколи й банкрутують. В свою чергу навчальні (наукові) заклади готують та випускають спеціалістів, які не мають практичної підготовки і врешті-решт працюють не за обраною спеціальністю або взагалі незабезпечені робочими місцями. Щодо органів влади, які повинні бути координаторами розвитку даних структур, в даний момент вони займають позицію споглядача.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом висвітленню проблем взаємодії науки-освіти-бізнесу-влади приділено мало уваги. Проте потрібно виокремити декілька вчених які все ж таки частково розглядали дану проблематику. Зокрема, це такі вітчизняні та зарубіжні вчені М.В. Афанасьєв, З.В. Максименко, О.С. Мельников, Г.І. Пінькас. Проте дослідження і висвітлення проблем впровадження комплексної взаємодії науки-освіти-бізнесу-влади приділяється мало уваги. Зазначені обставини й обумовили вибір теми наукової статті.

Постановка завдання. Мета даної аналітичної статті – здійснити аналіз проблем взаємодії науки-освіти-бізнесу-влади у Тернопільському регіоні. З врахуванням особливостей даної взаємодії розробити науково обґрунтовану концепцію даної співпраці і запропонувати першочергові заходи, що сприятимуть ефективній взаємодії, яка виступатиме стратегічним чинником сталого розвитку Тернопільського регіону.

Виклад основних результатів дослідження. Враховуючи постіндустріальний етап розвитку економіки України та необхідність побудови інтелектуального суспільства в умовах інтеграції, інформатизації, кризовості та глобалізації світо господарських процесів потребують істотних змін в організації та управлінні всіма ієрархічними рівнями господарювання на основі інноваційно-логістичної моделі сталого розвитку економіки країни.

Сучасні вимоги економічного розвитку поєднують виробництво, науку, освіту і бізнес та владу в єдину інноваційну модель країни, регіону, галузі чи компанії [2]. Це – об'єктивна реальність.

Потрібно зазначити ще і те, що наука, освіта, знання – це інтелектуальний капітал, який є стратегічним чинником. Це інтегрована здібність до створення інновацій і ухвалення ефективних рішень в умовах невизначеності. Саме у такому трактуванні знання стають головною продуктивною силою економіки, і до невпізнання міняють її. Вже зараз інновації, що породжуються знаннями, складають основу глобальної економіки, визначають її динаміку і її глибинні проблеми.

В реаліях сучасного життя така властивість простору як мережевість охоплює усі сфери життєдіяльності людини: економічну, соціальну, політичну, духовну. Саме тому вважаємо, що завдяки мережевій взаємодії науки, освіти, бізнесу і влади Тернопільщина займе провідні позиції у національному рейтингу конкурентоспроможності регіонів України у 2013 році.

Сьогоднішні позиції Тернопільського регіону у рейтингу конкурентоспроможності регіонів України (рис. 1) є не зовсім задовільні [8].

Найвищі оцінки область отримала за охорону здоров'я і початкову освіту, інституції, вищу освіту та професійну підготовку. Найбільші проблеми для ведення бізнесу в області пов'язані з податковою політикою, нестабільністю державної політики та податковими ставками [8]. Тернопільська область програє більшості регіонів за технологічною готовністю, розміром ринку, ефективності ринку товарів та рівнем розвитку інфраструктури.

2012 місце	Регіон	2012 бал	Зміни за рік	2012 місце	Регіон	2012 бал	Зміни за рік
1	Київ	4,37	═	15	Вінницька	3,97	↓1
2	Харківська	4,19	↑1	16	Чернівецька	3,95	↑4
3	Дніпропетровська	4,16	↓1	17	Закарпатська	3,95	↑1
4	Донецька	4,14	↑1	18	Черкаська	3,94	↑2
5	Київська	4,12	↓1	19	АР Крим	3,94	↑3
6	Одеська	4,10	↑2	20	Луганська	3,93	↓7
7	Запорізька	4,07	↓1	21	Івано-Франківська	3,93	↓2
8	Севастополь	4,02	↓1	22	Хмельницька	3,92	↓2
9	Полтавська	4,02	═	23	Тернопільська	3,88	↑1
10	Львівська	4,00	═	24	Чернігівська	3,87	↑1
11	Волинська	3,99	↑1	25	Житомирська	3,87	↓2
12	Рівненська	3,98	↑5	26	Кіровоградська	3,84	═
13	Сумська	3,98	↑2	27	Херсонська	3,82	═
14	Миколаївська	3,97	↓3				

 покращення позицій
  погіршення позицій
 ═ без змін

Рис. 1. Рівень конкурентоспроможності регіонів України у 2012 році

Примітка: адаптовано автором

Тернопільська область інфраструктурно давно себе вичерпала. Дороги, комунікації, житловий фонд, виробництво десятиліттями не отримували належного фінансування і сьогодні знаходяться на межі колапсу.

На нашу думку, низька економічна активність і повільний розвиток бізнесу в області зумовлені не відсутністю можливостей розвитку економіки і підприємництва, а, скоріше, неспроможністю влади зосередити увагу на конкурентних перевагах, недостатньому внеску у місцевий розвиток з боку місцевих жителів, недостатньою підтримкою місцевої бізнес спільноти та нерозумінням важливості застосування цілісного підходу до формування і реалізації стратегії місцевого розвитку, яка поєднує громадську, соціальну, культурну і підприємницьку складові (рис. 2) [7].

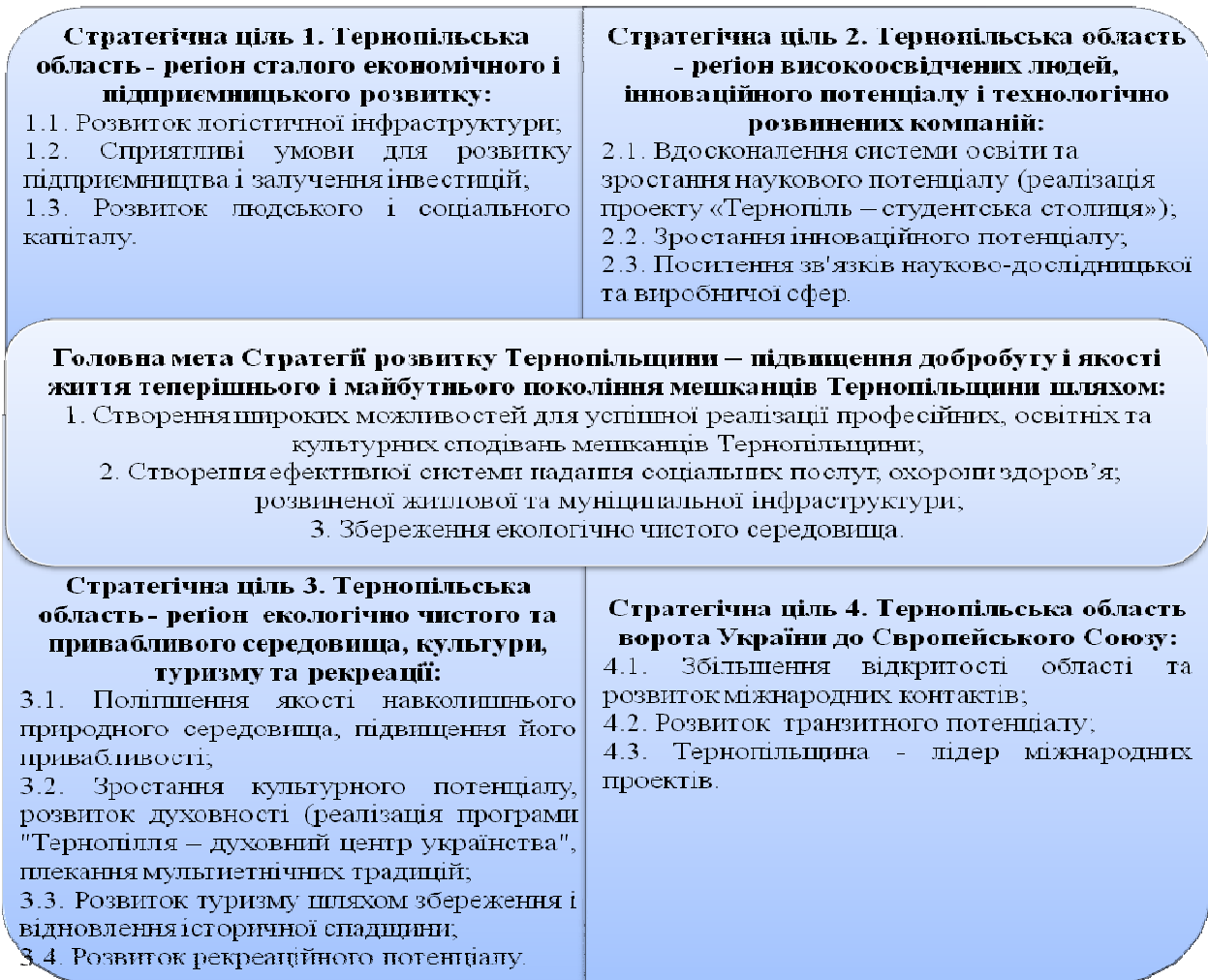
У посткризовий період на перше місце виходить проблема визначення стратегічних пріоритетів та напрямів розвитку регіону з урахуванням потенціалу внутрішнього ринку та максимізації використання переваг міжрегіонального та міжнародного співробітництва регіонів; пошук «точок зростання» на регіональному рівні та дієвих інструментів їх розкриття та стимулювання [3-7].

Сьогодні українські регіони включились у справжню боротьбу за пошук інвестицій у розвиток. Кожний регіон намагається знайти своє неповторне обличчя, привабити туристів і багатих підприємців – відтак залучити в регіон потоки грошей і технологій, які є кров'ю сучасної постіндустріальної епохи. Цей процес глобальний. Змагання сучасних регіонів – це змагання держав урбанізованого світу. Жорстка конкуренція країн за ринки товарів і послуг, за доступ до ресурсів, за залучення людського потенціалу є справжньою війною. Війною без компромісів, бо її перемога – це майбутнє місце у світовій ієрархії народів [6-7].

Яким будуть українські регіони майбутнього? Яким буде Тернопільський регіон на фоні інших українських регіонів? Чи має Тернопільський регіон якийсь шанс у глобальній світовій конкуренції? Це залежить від того, яку стратегію обере регіон.

На нашу думку, Тернопільській області і зокрема м. Тернополю, які знаходяться в стадії пошуку шляхів забезпечення стабільних темпів економічного розвитку, необхідно зробити акцент на такому стратегічному пріоритеті та напрямку розвитку регіону, як логістика.

За словами експертів протягом найближчих двох-трьох років, розвиток логістичної інфраструктури буде зумовлений зростанням великих транспортних магістралей у регіонах, таких як Дніпропетровськ для Східної України, Одеса через порт Чорного моря, а також Львів і Тернопіль для Західного регіону [3-7].

Рис. 2. Стратегічні та оперативні цілі соціально-економічного розвитку Тернопільщини до 2020 року

Примітка: власна розробка автора

За даними InvestUkraine (виділеного підрозділу в Державному агентстві з інвестицій та управління національними проектами України) Тернопіль є саме тим містом де можливо ефективно вести та розвивати логістичний бізнес.

Також проведені нами геомаркетингові дослідження дають змогу стверджувати, що Тернопільщина дійсно має значний логістичний потенціал який потрібно максимально розвивати і використовувати.

Тернопіль знаходиться на перетині кількох транспортних коридорів (Львів – Вінниця – Київ, Івано-Франківськ – Кременець – Дубно, Рівне – Чернівці, Луцьк – Кіровоград, Чоп – Ужгород – Стрий – Хмельницький). Також область розташована на перетині залізничних магістралей, які зв'язують між собою західні області (Закарпатську, Львівську, Чернівецьку, Івано-Франківську) з іншими регіонами України, через неї проходять вантажні потоки з Румунії, Угорщини, Словаччини, Польщі в Україну. Саме тому через область проходять найбільші транспортні товаропотоки України [3-7].

На Тернопільщині застосовуються система змішаних перевезень, адже функціонують усі види транспорту, що сприяло формуванню відповідної транспортно-логістичної інфраструктури. Усі ці передумови безумовно сприяють формуванню сучасної логістичної інфраструктури, здатної забезпечити: збільшитися транзит вантажів через Тернопільську область і при цьому забезпечуватиметься бачення тернопільського транспортного вузла як важливої складової системи транспортного комплексу України; Сформується сучасна транспортно-логістична інфраструктура міста і області; Ефективно обслуговуватимуться споживачі регіону і не тільки; Здійсниться оптимізація вантажних і пасажирських потоків; Підвищиться попит на послуги рекреаційної зони Тернопільщини; Люди будуть забезпечені робочими місцями; Зростатиме обсяг інвестицій в Тернопільську область загалом; Поповнюватимуться бюджети міста та області; Сприятиме реалізації "чотирьох свобод" Європейського Союзу; Ефективно функціонуватиме аеропорт "Тернопіль"; Все це в підсумку

сприятиме становленню та розвитку логістичного центру (міжнародного логістичного хабу (МЛХ) на базі тернопільського аеропорту [3-7].

Для того, щоб реалізувати заплановані задуми у життя, необхідно розробити та налагодити ефективну мережеву взаємодію між наукою-освітою-бізнесом-владою Тернопільського регіону, яка виступатиме спонукальним мотивом до вдосконалення (створення) сучасної логістичної інфраструктури області та виступатиме стратегічним чинником сталого розвитку Тернопільського регіону.

Прикладом такої мережевої взаємодії можна назвати «Робочу групу з підготовки проекту регіонального транспортно-логістичного кластеру». *(Довідково: згідно із розпорядженням голови Тернопільської обласної ради (від 15 березня 2012 року) було створено робочу групу з підготовки проекту регіонального транспортно-логістичного кластеру на базі Тернопільського аеропорту).*

Завдання цієї групи – скоординувати зусилля державних органів та органів місцевого самоврядування у питанні вдосконалення транспортної галузі, у тому числі й авіаційної, залучення інвестицій у пріоритетні напрямки розвитку Тернопільщини. До її складу ввійшли депутати обласної ради, представники міської ради та виконавчих структур, бізнес спільнота та науковці. Робоча група ефективно працювала, вирішувала важливі питання, що цікаво, що з точки зору практичної реалізації це був хороший тандем, адже кожен вирішував питання у своїй сфері: наука розробляла теоретичне бачення даного інноваційно-інвестиційного проекту (була захищена дисертація по даному проекту), бізнес спільноти відображали своє бачення становлення та розвитку міжнародного логістичного хабу (центру) на базі тернопільського аеропорту, влада врегульовувала законопроектні питання по даному проекту і допомагала більш швидко отримувати необхідну інформацію відносно реалізації даного проекту.

На превеликий жаль, робота даної робочої групи призупинилася, адже із сторони влади це виявилася чергова фікція, адже їм потрібно було лише за репрезентувати даний проект на VII Міжнародному інвестиційному форумі який відбувався у Тернополі 27-28 квітня 2012 року та наступних інвестиційних форумах, що відбуватимуться.

Висновки з даного дослідження. Загалом вважаємо, що саме спільними зусиллями потрібно здійснити реалізацію даного інноваційно-інвестиційного проекту, а саме будівництва міжнародного логістичного хабу (центру) на базі тернопільського аеропорту. Адже саме таким чином мобілізуються усі необхідні ресурси і Тернопільщина стане сучасним, потужним, економічно розвинутим регіоном нашої країни.

Проте, допоки не будуть поборені суттєві протиріччя у взаємовідносинах як центральних та регіональних органів виконавчої влади, так і органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Тернопільського регіону на всіх рівнях управління щодо розв'язання проблем регіонального та місцевого розвитку, мережева взаємодія у сфері науки-освіти-бізнесу-влади для реалізації міжнародних інноваційних проектів, у нашу випадку будівництва міжнародного логістичного хабу (центру) на базі тернопільського аеропорту неможлива.

Література

1. Григорак М. Ю. Інфраструктура транспортно-логістичного сервісу в Україні. Матеріали II Міжнародної конференції "Логістичні центри в Україні", 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.logisticsplatform.com.ua/files/File/events_ru/II_conference_sklad/infrastructure_ru.pdf
2. Статистичний збірник "Регіони України" за 2010 рік Частина II / [за ред. О. Г. Осауленка]. – К. : Державний комітет статистики України, 2011. – 805 с.
3. Струтинська І. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України, шляхом функціонування міжнародного транспортно-логістичного хабу / І. В. Струтинська // Регіональні аспекти розвитку в умовах європейського вибору: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Сімферополь–Алушта, 25-27 вересня, 2009р). – Сімферополь : ВіТроПринт. – 2009. – С. 126.
4. Струтинська І.В. Розвиток логістичних центрів як чинник економічної безпеки держави / І.В. Струтинська // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Економічні науки. – Луцьк. ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. № 12. – 138 с.
5. Струтинська І. В. Становлення та розвиток логістичних центрів як чинник економічної стабілізації підприємств автомобілебудівної галузі: дис. кандидата економічних наук. 08.00.04 / Струтинська Ірина Володимирівна. – Тернопіль, 2011. – 263 с.
6. Струтинська І. В. Детермінанти інноваційного розвитку автомобілебудівної галузі та логістичної інфраструктури в Україні : монографія / І.В. Струтинська. – Тернопіль: Астон, 2012. – 227 с.
7. Струтинська І. В. Тернопільський регіон у системі пріоритетів стратегічно-економічного розвитку країни / І. В. Струтинська // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації. Матеріали X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (21-23 лютого 2013 р.). – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – с. 159.
8. Ukrainian National Competitiveness Report 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/FEG_report_2012_body_en_20.11.2012.pdf